

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมและความคิดเห็นทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ จำนวน ๔๘ เรื่อง โดยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ตามขั้นตอนของวิธีดำเนินการวิจัย และสรุปผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า เรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้าสะท้อนให้ผู้อ่านได้มองเห็นถึงสถานการณ์ด้านการเมืองและด้านสังคมไทยหลังจากเหตุการณ์รัฐประหาร พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยรวมว่า บรรยากาศทางการเมืองเป็นไปด้วยความตึงเครียดและมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นต่อเนื่อง ประชาชนในสังคมแตกแยกแบ่งพวกกัน และได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาของประเทศชาติได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นแล้วยังได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกอีกด้วย การศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าแบ่งได้ ๔ ประการ คือ ภาพสะท้อนด้านการเมือง ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ภาพสะท้อนด้านสังคม และภาพสะท้อนปัญหาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพสะท้อนด้านการเมือง

ผลการวิจัยสรุปได้ ๔ ประการ ดังนี้

๑. สภาพทางการเมือง ปรากฏว่าเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่เหตุการณ์รัฐประหารเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙ และหลังเหตุการณ์ดังกล่าวการเมืองไทยมีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง คนในสังคมแบ่งเป็นสองฝ่ายอย่างชัดเจน มีการใช้สีเป็นสัญลักษณ์แบ่งฝ่าย กล่าวคือกลุ่มที่สนับสนุนอำนาจเก่าใช้สีแดงเป็นสัญลักษณ์ และกลุ่มที่สนับสนุนระบบอำนาจใหม่ที่สร้างขึ้นโดยคณะรัฐประหารใช้สีเหลืองเป็นสัญลักษณ์ ทั้งสองกลุ่มต่างยึดมั่นในอุดมคติของตน ออกมาชุมนุม และเคลื่อนไหวทางการเมืองต่อเนื่อง จนกระทั่งนำไปสู่เหตุการณ์ความรุนแรง มีคนบาดเจ็บล้มตาย เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นทำให้การเมืองและสังคมไทยตกอยู่ในภาวะความวุ่นวายและไม่มั่นคง อีกทั้งมีกลุ่มมือที่สามคอยสร้างสถานการณ์

สังคมไทย เปรียบเสมือนอยู่ในภาวะสงครามกลางเมือง ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่มีความปลอดภัย โดยมีปัญหาความแตกแยกทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานการณ์ทางการเมืองเลวร้ายยิ่งขึ้น คนที่มีความคิดทางการเมืองแตกแยกกัน ได้ช่วย ระดมประชาชนที่ไม่รู้เท่าทันให้มาร่วมการชุมนุมเคลื่อนไหวกองการเมือง

๒. บทบาททางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปรากฏว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยมาก โดยเฉพาะประชาชนในชนบท อันเนื่องจากขาดการศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง และการใช้เงินทางการเมืองก็ทำให้ประชาชนบางส่วนผิดหวังจึงไม่ยอมมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้สิทธิทางการเมืองและอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญของประชาชนไม่ได้มีการคุ้มครอง ไม่ได้รับสิทธิเสรีที่เท่าเทียมกัน ถูกเอารัดเอาเปรียบและข่มขู่จากพ่อค่านายทุน และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากหน่วยงานราชการ

๓. พฤติกรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ ปรากฏว่า นักการเมืองมีพฤติกรรมทุจริตคอร์ปชั่น ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นหรือนักการเมืองระดับชาติ ล้วนมีพฤติกรรมที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อส่วนตัว และยังหาทุกวิถีทางเพื่อทุจริตงบประมาณแผ่นดินซึ่งเป็นภาษีประชาชนในโครงการพัฒนาต่าง ๆ

ในด้านการเข้าสู่อำนาจโดยผ่านการเลือกตั้งนั้น นักการเมืองใช้วิธีการซื้อเสียง ใช้นโยบายประชานิยมในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและผิดกฎหมายการเลือกตั้ง ไม่เป็นไปตามหลักการระบบประชาธิปไตย และเมื่อได้เข้าสู่อำนาจแล้วนักการเมืองก็มีพฤติกรรมใช้อำนาจมิชอบด้วยกฎหมาย โดยมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวกอย่างเดียว ใช้อำนาจและตำแหน่งทางการเมืองเป็นเครื่องป้องกันตัวในการทำผิดกฎหมาย อีกทั้งยังมีนักการเมืองบางส่วนยังข่มขู่ ทำร้าย และไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้บริสุทธิ์

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ปรากฏว่า ความแตกแยกด้านความคิดทางการเมืองได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก คนในสังคมมีการแบ่งพวกแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน และไม่ยอมประนีประนอมกัน ทำให้คนในสังคมเพื่อนก็กลายเป็นศัตรู จนกระทั่งฆ่ากันตายเพราะมีความเห็นที่แตกต่าง แม้จะตกทุกข์ได้ยากก็ไม่มีการช่วยเหลือหรือมีก็ในเฉพาะกลุ่มครอบครัวพ่อแม่ลูกญาติพี่น้องก็ขัดแย้งทะเลาะวิวาทกัน โดยบางคนถึงขั้นตัดความเป็นญาติกัน

ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ

ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า สรุปได้ว่า ผลกระทบของสถานการณ์ทางการเมือง ทำให้อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างหนัก การชุมนุมและเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหายมากมาย การส่งออกของประเทศและการท่องเที่ยวของประเทศลดลงอย่างมากทำให้มีแรงงานต้อง

ตกงานและขาดรายได้ ผู้ประกอบการบางรายต้องปิดกิจการลง สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างมาก

ด้านปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในชนบท การพัฒนาและการขยายตัวของเศรษฐกิจ แม้จะทำให้ชนบทมีความเจริญมากขึ้น แต่ก็ได้ส่งผลกระทบต่อชนบทเป็นอย่างมาก คนชนบทอพยพหลังไหลเข้าไปทำมาหากินในเมือง ทำให้ชนบทเกิดปัญหาเด็กและคนชราที่ขาดคนดูแล และขาดแรงงานในการทำนาทำไร่ การเข้ามาลงทุนในชนบทของพ่อค่านายทุนยังทำให้เกิดปัญหาพื้นที่เพาะปลูกเปลี่ยนไปเป็นของนายทุน พื้นที่ทำมาหากินของชาวบ้านลดลง และการทำมาหากินยากขึ้นทุกวัน จึงต้องทิ้งอาชีพทำมาหากินดั้งเดิม ไปพึ่งพานายทุนมากขึ้น นอกจากนี้แล้วยังได้สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมให้กับชนบทอย่างมาก อันเนื่องมาจากนายทุนและนักการเมืองทุจริตคอร์รัปชันร่วมกันแสวงหาผลประโยชน์อย่างเดียว มีปัญหาการทิ้งกากอุตสาหกรรมและของเสียที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

ด้านปัญหาสินค้าเกษตร ในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ ราคาสินค้าเกษตร โดยเฉพาะราคาข้าวตกต่ำและทำให้ชาวนามีชีวิตที่ไม่มั่นคง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตกลับเพิ่มขึ้น เกษตรกรจึงได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก และส่งผลให้สถานการณ์เศรษฐกิจและรายได้ของประเทศชาติยิ่งมีความผันผวนมากขึ้นด้วย

ภาพสะท้อนด้านสังคม

ภาพสะท้อนด้านสังคมในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า สรุปได้ว่า ในด้านฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นปัญหาความยากจนเป็นปัญหาสำคัญที่ประชาชนต้องเผชิญ ประชาชนมีรายได้น้อย มีสภาพความเป็นอยู่ตกต่ำ ต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก ปัญหาปากท้องของประชาชนจึงเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะได้ทำให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมามากมาย แต่มาตรการดูแล และการช่วยเหลือจากรัฐบาลกลับไม่ทั่วถึง และมีเงื่อนไขมากมาย ทำให้ประชาชนผู้ยากจนไม่ได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง นอกจากนี้แล้ว ประชาชนผู้ยากไร้ยังถูกเอารัดเอาเปรียบและกดขี่ข่มเหงจากผู้มีอำนาจและผู้มีอิทธิพลในสังคม ประชาชนไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐบาล

ด้านปัญหาวัฒนธรรม การพัฒนาของวัตถุทำให้คนในสังคมให้ความสำคัญต่อประเพณี วัฒนธรรมอันงดงามที่สืบทอดจากบรรพบุรุษน้อยลง ค่านิยมอันดีของประชาชนในสังคมเปลี่ยนไป ในด้านปัญหาศาสนา ทั้งศาสนาอิสลามหุกและศาสนาพุทธได้เสื่อมลง พระสงฆ์มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ศาสนิกชนไม่เคร่งครัดในศาสนา และคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญต่อศาสนาน้อยลง อีกทั้ง ด้านปัญหาเยาวชน ปรากฏว่า ค่านิยมอันดีของนักศึกษาและนักเรียนสมัยใหม่เปลี่ยนไป พฤติกรรมมีความก้าวร้าวมากขึ้น มีการมั่วสุมกันทำผิดกฏศีลธรรมรวมทั้งข้อระเบียบและกฎหมาย

ภาพสะท้อนปัญหาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้านภาพสะท้อนปัญหาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าสรุปได้ว่า ด้านสถานการณ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง คนร้ายออกเคลื่อนไหวนอกนอกรัฐบาลประภาสใช้ไว้ประสิทธิภาพอย่างสิ้นเชิง เหตุการณ์ความรุนแรงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ทั้งด้านการทำมาหากิน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้าน และวิถีชีวิตดั้งเดิม ด้านปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏว่า ระหว่างคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมมีความไม่เข้าใจและขัดแย้งกันไม่เชื่อถือไว้วางใจกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสองศาสนาเป็นไปอย่างตึงเครียด นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐไม่เที่ยงธรรมไม่เอาใจใส่ต่อความเดือดร้อนของประชาชน จึงทำให้ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนในพื้นที่เกิดความขัดแย้งและไม่เข้าใจกัน

ด้านความคิดเห็นทางการเมือง

ด้านความคิดเห็นทางการเมืองในเรื่องสั้น สรุปได้สามประการ คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ความคิดเห็นต่อระบอบประชาธิปไตย และความคิดเห็นเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองทั้งของตัวเองและประชาชนโดยผ่านคำพูดความคิดของตัวเองและเหตุการณ์ในเรื่องต่าง ๆ

๑. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง** ปรากฏว่า ผู้เขียนได้เสนอว่า ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นมีสาเหตุและปัจจัยมาจากการแย่งชิงผลประโยชน์ทางการเมือง การแข่งขันกันในสังคมและความขัดแย้งของชนชั้น และสื่อสารมวลชนบางส่วนมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นกลางและไม่เที่ยงธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมเกิดความขัดแย้งแตกแยกกัน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นผู้เขียนเรียกร้องความสมานฉันท์จากทุกฝ่าย ให้รู้จักสามัคคีกัน เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม ร่วมกันนำพาประเทศชาติให้พ้นฝ่าวิกฤติไปให้ได้

ด้านความคิดเห็นที่มีต่อนักการเมือง ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงความคิดของประชาชนที่ว่าประชาชนบางส่วนในสังคมยังคงชื่นชอบและนิยมนักการเมืองเก่าที่ถูกโค่นล้มอำนาจโดยรัฐประหาร เพราะคิดว่าทำประโยชน์ให้ประเทศชาติจริง ประชาชนอีกบางส่วนที่เกลียดชังนักการเมืองทุจริตคอร์รัปชันกลับเห็นตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง ต่อด้านนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันขณะเดียวกันก็มีประชาชนบางส่วนคิดว่านักการเมืองล้วนแล้วทุจริตคอร์รัปชัน แต่ถ้าทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์บ้างก็ยอมรับได้

๒. **ด้านความคิดเห็นต่อระบอบประชาธิปไตย** ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นต่อ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยว่า ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนต้องมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน ปราศจากความรุนแรง และการเลือกตั้งเป็นเพียงกระบวนการหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เมื่อมีการเลือกตั้งแล้วผลเป็นอย่างไร เสียงส่วนน้อยต้องยอมรับเสียงส่วนใหญ่ และนักการเมืองจะต้องรับฟังเสียงส่วนน้อยด้วย ไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ

ด้านความคิดเห็นต่อปัญหาประชาธิปไตย ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตยน้อยมาก และการเลือกตั้งทางการเมืองไม่เกินไปตามกฎกติการะบอบประชาธิปไตย สิทธิของประชาชนตามหลักการประชาธิปไตยไม่ได้รับการคุ้มครอง และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้มีอำนาจ ดังนั้นการปกครองแบบประชาธิปไตยยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย

๓. ด้านความคิดเห็นต่อปัญหาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้เขียนเรียกร้องให้ยุติความรุนแรงและความขัดแย้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แสดงความคิดเห็นที่ว่าสาเหตุสำคัญของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากพฤติกรรมและนโยบายอันล้มเหลวของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ โดยคำหยาบและเสียดสีการทำงานและนโยบายของรัฐบาลหรือนักการเมืองบางส่วนที่มุ่งสร้างภาพลักษณ์อย่างเดียว ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้เสนอความคิดเห็นว่า ศาสนาอิสลามสอนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม แต่ในหมู่ชาวมุสลิมมีบางส่วนที่ไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาอิสลาม และสร้างปัญหาความเดือดร้อนที่เป็นปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์เรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ จำนวน ๔๘ เรื่องพบว่า เรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้าเป็นวรรณกรรมปัจจุบันที่น่าอ่าน มีสาระนอกจากให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านแล้วยังสะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคมที่ร่วมสมัยกับผู้อ่านสามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านตระหนักถึงปัญหาของสังคม เพราะเรื่องสั้นเหล่านี้นอกจากมีองค์ประกอบและเอกลักษณ์ของวรรณกรรมเรื่องสั้นสมบูรณ์แล้ว ยังถ่ายทอดเหตุการณ์หรือความเป็นไปของสังคม ซึ่งเป็นประสบการณ์ของนักเขียนในฐานะเป็นสมาชิกผู้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม รวมทั้งแสดง ความคิดเห็นของตนเองและเป็นตัวแทนของประชาชนไว้ในเรื่องสั้นต่าง ๆ ได้ อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมกับสังคมที่ พิชัย ศรีภูไท (๒๕๔๒: ๑๐๕) กล่าวว่า มนุษย์เป็นผู้สร้างวรรณกรรมและได้บันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยไว้ ดังนั้นจึงศึกษาวรรณกรรมได้ในสังคม ในทำนองเดียวกันก็สามารถดูสังคมได้จาก

วรรณกรรม นอกจากนี้วรรณกรรมและสังคมยังมีบทบาทและอิทธิพลซึ่งกันและกันอีกด้วย วรรณกรรมมีอิทธิพลในการเสริมสร้างทัศนคติต่อบุคคลในสังคม ซึ่งจะมีผลในการเปลี่ยนแปลง ลักษณะสังคมได้ ขณะเดียวกันนักเขียนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมก็ย่อมแสดงความรู้สึกและ ความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในฐานะวรรณกรรมการเมือง เรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าได้สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นจริงในช่วงระยะเวลาพ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ และช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน เป็นเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความผันผวนและยังมีผลทำให้คนในสังคมมีความคิดทางการเมืองที่ แตกแยกกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ดังปรากฏในเนื้อหาของเรื่องสั้นจำนวนมาก เช่นเหตุการณ์รัฐประหาร พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่สะท้อนในเรื่อง คนหาปลา แมวป่วย และเรื่องอื่น ๆ เหตุการณ์กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยยึดสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ในเรื่อง พี่สาวของผม และเรื่องอื่น ๆ เหตุการณ์ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ที่กลุ่มพันธมิตรฯชุมนุมขัดขวางการประกาศนโยบายของรัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ในเรื่อง พี่สาวของผม และยังมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอีกมากมายได้บันทึกไว้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน

เหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นเป็นข้อมูลข่าวสารและมีการบันทึกด้วยภาพและที่มองเห็น กับตา ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่ามีสาเหตุมาจากปัญหาการใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และผู้ที่มีอำนาจมีอิทธิพล การปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทยมีปัญหาอยู่มากมาย เช่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยน้อย ผู้มีอำนาจมีอิทธิพล มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก มีการแย่งชิงผลประโยชน์ทางการเมืองโดยใช้ เงินทุนและอิทธิพลเพื่อการเข้าสู่อำนาจ และการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้นสิทธิของประชาชนตาม รัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยจึงไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพไม่ เท่าเทียมกัน และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกฎหมายและการทำหน้าที่ของรัฐ เป็นการยืนยันว่า ปัญหาด้านการเมืองที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะการปกครองแบบประชาธิปไตยไม่ได้เกิดขึ้นใน สังคมไทยอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม นอกจากการสะท้อนเหตุการณ์และปัญหาทางการเมืองแล้ว ผู้เขียนยังได้ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและด้านเศรษฐกิจอีกด้วย โดยสะท้อนให้เห็นถึง ผลกระทบของเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีต่อการพัฒนาของเศรษฐกิจและสังคม ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็น ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนใหญ่เป็นความเดือดร้อน การไม่ได้รับความเป็นธรรม การถูก เอารัดเอาเปรียบ และความยากจนของประชาชนผู้ยากไร้ ซึ่งเป็นปัญหาของประชาชนผู้มีอำนาจทางการเมืองต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ในด้านเศรษฐกิจ นอกจากได้สะท้อนให้เห็นถึงความเสียหายของเศรษฐกิจที่เกิดจาก

ความวุ่นวายทางการเมืองแล้ว ผู้เขียนยังได้ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาและการขยายตัวของเศรษฐกิจได้สร้างปัญหาให้แก่ชนบทและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติอย่างมาก เช่น ที่ดินสำหรับการเกษตร ขยะอุตสาหกรรมที่ทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและการเมืองในช่วง พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๓ มีอิทธิพลต่อวิกฤติของสังคมและผู้เขียนได้นำมาถ่ายทอดในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าตามทรรศนะของผู้เขียนแต่ละคนเป็นอย่างมาก

ท่ามกลางความขัดแย้งของคนในชาติและเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนวรรณกรรมการเมืองก็ได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นของตนเองและของประชาชนไว้ในเรื่องสั้นต่าง ๆ ทั้งโดยตรงและทางอ้อมโดยผ่านคำพูด ความคิดของตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ เรียกร้องให้คนในชาติรู้จักสามัคคี ร่วมกันนำพาประเทศชาติให้ฝ่าวิกฤติทางการเมืองไปให้ได้ และเรียกร้องให้ยอมเสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ผู้เขียนได้เสนอความคิดเห็นที่มีต่อสื่อมวลชน นักการเมือง รวมถึงชนชั้นที่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง โดยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองของคนในสังคมคือ ความคิดเห็นที่มีต่อนักการเมือง ที่น่าสนใจคือว่า พฤติกรรมทุจริต คอร์รัปชันของนักการเมืองเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ถ้าทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยเชิงสำรวจของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (เอแบค) ในเรื่อง ความต้องการของประชาชนต่อรัฐบาลชุดใหม่ในการสร้างชาติโปร่งใส สร้างไทยที่ตรง กรณิศึกษาตัวอย่างประชาชนอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งผลปรากฏว่า “ประชาชนร้อยละ ๖๔.๕ คิดว่ายอมรับได้ถ้ารัฐบาลทุจริตแล้วทำให้ประเทศชาติรุ่งเรือง ตนเองได้รับประโยชน์ด้วย ขณะที่ร้อยละ ๓๕.๕ ยอมรับไม่ได้ จำแนกกลุ่มตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ทุกเพศทุกวัย ทุกระดับรายได้ ทุกสาขาอาชีพ และการศึกษา ต่างยอมรับได้ ถ้ารัฐบาลทุจริตแล้วทำให้ประเทศชาติรุ่งเรือง ประชาชนกินดีอยู่ดี ตนเองได้รับประโยชน์ด้วย เป็นชายร้อยละ ๖๓.๔ และหญิงร้อยละ ๖๕.๔ ยอมรับได้ถ้ารัฐบาลทุจริตแล้วตนเองได้รับประโยชน์ด้วย...” (หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. ๒๕๕๔ : ออนไลน์)

ส่วนความคิดเห็นต่อการปกครองระบบประชาธิปไตย ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการแห่งระบอบประชาธิปไตย และชี้ให้เห็นถึงปัญหาของการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเรื่องสั้นไม่ได้เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาทางการเมืองและปัญหาด้านสังคมไว้อย่างเป็นรูปธรรมหรือที่นำไปปรับใช้ได้เหมาะสม

เรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้ายังได้สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างชัดเจน คนร้ายสังหารประชาชนผู้บริสุทธิ์ในพื้นที่อย่างไม่มีเลื่อกว่าเป็นใคร มีทั้งครู เด็ก และพระสงฆ์ สถานการณ์เช่นนี้มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวในการจัดการและการควบคุมปัญหาที่เกิดขึ้นของภาครัฐ และ

การแก้ปัญหาที่ไม่ได้แก้ไขที่ต้นเหตุ ไม่ได้แก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนไทยพุทธและคนไทยมุสลิมอย่างจริงจัง ผู้เขียนได้เรียกร้องให้ยุติความรุนแรงและความขัดแย้งในพื้นที่ แต่ก็ไม่ได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมเช่นกัน

จากการวิเคราะห์เรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้าจำนวน ๔๘ เรื่อง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า เรื่องสั้นเหล่านี้มีเรื่องราวที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เหตุการณ์การเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองได้มีอิทธิพลต่อโครงเรื่องเนื้อหา ตัวละคร ฉาก และแนวคิดของเรื่องสั้นเหล่านี้เป็นอย่างมาก โดยผู้เขียนได้นำภาพเหตุการณ์ในสังคม และแทรกความคิดเห็นทั้งของตนเองและประชาชนถ่ายทอดไว้ในเรื่องสั้นต่าง ๆ โดยผ่านคำพูด ความคิดของตัวละคร ฉากและบรรยากาศในเรื่องได้อย่างกลมกลืน แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนมีประสบการณ์ มีความเข้าใจการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยทุกแง่มุมอย่างแท้จริง และมีประสบการณ์ได้สัมผัสความรู้สึก ความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และถ่ายทอดบันทึกไว้ในวรรณกรรมบันเทิงคดีได้อย่างลึกซึ้ง น่าประทับใจ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นการเมืองที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๓ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดทางการเมืองที่ปรากฏในบทกวีที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า
๒. ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการเสนอแนวคิดทางการเมืองในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า